

ת"פ (ראשון לציון) 53109-11-21 - מדינת ישראל נ' יגאל שם טוב

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 53109-11-21 מדינת ישראל נ' שם טוב

לפני כבוד השופט יוני לבני

בעניין: המאשימה

מדינת ישראל
ע"י ב"כ רשות המסים, המחלקה
המשפטית
עוה"ד תומר מזרחי

נגד

הנאשם

יגאל שם טוב
ע"י ב"כ עוה"ד משה אורן

גזר דין

1. הנאשם הורשע לפי הודאתו בכתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון, ב-43 עבירות של מי שפעל במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק או ישתמט מתשלום מס שאותו אדם חייב בו, לפי סעיף 117(ב1) ביחד עם סעיף 117(ב2)(3) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: **חוק מע"מ**)

2. בהתאם לכתב האישום, בתקופה שבין ינואר לאוגוסט 2017 קיבל הנאשם מאחד, דוד סעדה, עשרות מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס על שם העוסק "דוד יסמין", שנרשם כעוסק מורשה בענף שירותי ניקיון כללי לבניינים (להלן: **החשבוניות הפיקטיביות**). במהלך תקופה זו, פעל הנאשם בשיטתיות ובעורמה, ביחד עם סעדה ועם אחד, מישאל מלכה, להוצאת החשבוניות הפיקטיביות לארבעה עוסקים שונים, כשסכום המע"מ הגלום בהן מסתכם לסך של 961,205 ₪, וזאת במטרה לסייע לאחרים להתחמק מתשלום מע"מ או להקטין את חיובם. הנאשם ביצע עבירות אלה מתוך בצע כסף ובמטרה להונות את אוצר המדינה. כן בוצעו העבירות בנסיבות מחמירות, הנובעות מהיקף מס התשומות הגלום בחשבוניות הפיקטיביות, מהיקף העבירות ומתכיפותן.

3. ביום 27.4.2023, הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר דיוני. במסגרת הסדר, הודה הנאשם בכתב אישום מתוקן והוסכם כי הוא ישלח לשירות מבחן לצורך עריכת תסקיר בעניינו. עוד הוסכם כי המאשימה תגביל עצמה לענישה ברף עליון של 17 חודשי מאסר בפועל, ואילו ההגנה לא תהיה מוגבלת ביחס לעונש שתטען.

4. על יסוד הודאת הנאשם, ביום 27.4.2023 הרשעתי בעבירות שיוחסו לו, והנאשם נשלח לעריכת תסקיר. בחלוף קרוב לשנה, ביום 10.3.2024 הגיש הנאשם בקשה לחזור בו מהודייתו. מספר

שבועות לאחר מכן, הגיש שירות המבחן תסקיר מטעמו בעניינו של הנאשם. בדיון שהתקיים ביום 16.9.2024, חזר בו הנאשם מבקשתו לחזור בו מהודייתו והנאשם נשלח לתסקיר נוסף. תסקיר שירות המבחן השני הוגש ביום 16.12.2024.

תסקירי שירות המבחן

5. ביום 11.4.24 הוגש לבית המשפט תסקיר ראשון מטעם שירות המבחן בעניינו של הנאשם. בין היתר עמדו עורכי התסקיר על עברו של הנאשם, שכנער עזב את לימודיו לאחר 10 שנים כדי לעבוד ולסייע בכלכלת הבית. עוד צוין כי הנאשם השלים שירות צבאי מלא, אף שחווה קשיי הסתגלות משמעותיים. לאחר השירות הצבאי, ניהל הנאשם בית עסק גדול בתחום המשלוחים ואולם עקב הסתבכות כלכלית נאלץ לסגור את העסק בשנת 2014 ונכנס להליך של פשיטת רגל. לאחר מכן שימש הנאשם מפקח עובדים בחברת כוח אדם, ובעת האחרונה החל לעבוד כמנהל מערך לוגיסטי בחברת משלוחים. עוד הוזכר כי הנאשם, הנשוי בשנית, לא שיתף את בני משפחתו ובכלל זה את הוריו, בהסתבכותו הפלילית.
6. אשר להיסטוריה העבריינית של הנאשם, הצביע השירות על כך שבעברו הרשעה קודמת משנת 2020 בעבירות מס, בגינה נדון לעבודות שירות לתקופה של שמונה חודשים. אשר לעבירות נושא הפרשה הנוכחית, מציינים עורכי התסקיר כי הנאשם מתקשה לקחת אחריות על ביצועו, ובין היתר מצביעים הם על דבריו כי לא היה מעורב בהתנהלות הכלכלית של העסק שבמסגרתו בוצעו העבירות, כי לא היה מודע לעבירות שבוצעו על ידי האחרים וכי לא היו לו כוונות להונות את רשויות המס. השירות התרשם כי **הנאשם מצמצם את מעורבותו בביצוע העבירות וכי ניכר מצדו קושי להעמיק ולבחון את המניעים להתנהלותו** ולראות עצמו כמי שחזר והסתבך עם החוק בתחום המרמה, גם לאחר שהוטלו עליו סנקציות עונשיות בעבר.
7. בהתייחס לגורמי הסיכון, הצביע שירות המבחן על אופי העבירות והיקפן ועל קיומן של עמדות בעייתיות כלפי החוק, אשר אפשרו התנהלות שולית ממושכת ומתוכננת, תוך טשטוש והסתרת בחירותיו הבעייתיות אף מסביבתו הקרובה. בתוך כך נשקלה פנייתו של הנאשם לשימוש בפתרונות שוליים וזמניים, קשייו בוויסות דחפיו תוך שהתקשה לבחון אלטרנטיבות אדפטיביות לפעולה, כשגם בחלוף שבע שנים מביצוע העבירות עלו קשיים בלקיחת אחריות על ביצועו. כן נשקלו קשייו לבחון באופן ענייני, ישיר וגלוי את המרכיבים השוליים שעמדו בבסיס העבירות כמו גם את מצב הדחק הכלכלי המתמשך בו מצוי הנאשם לאורך מספר שנים והסתבכויותיו מול גורמים שוליים.
8. אשר לגורמי הסיכוי לשיקום, הרי שבגדרם הובאו בחשבון דיווחיו של הנאשם כי הוא מגלה אחריות למשפחתו, ממלא משימות כנדרש ונמצא בהליך חדלות פירעון להסדרת חובותיו. עוד נשקלה העובדה שמדובר בעבירות ישנות משנת 2017, ושמאז לא נפתחו תיקי מב"ד נוספים.
9. בסיכום האמור, סבר שירות המבחן כי הנאשם התקשה לקחת אחריות על ביצוע העבירות וכן לערוך התבוננות פנימית, ולו באופן ראשוני, על דפוסי המרמתיים. אמנם, הנאשם ביטא נכונות להשתלב בטיפול בשירות המבחן, אך התקשה להתייחס לבעייתיות במצבו ולהצביע על צרכיו הטיפולים, ובהתאם להערכת עורכי התסקיר, המוטיבציה שביטא היא חיצונית בלבד ומקורה בחשש מתוצאות גזר דינו. על יסוד האמור, התרשם שירות המבחן כי הנאשם אינו בשל בעת הנוכחית להליך טיפולי, ונמנע מהמלצה שיקומית בעניינו.

10. כאמור, ביום 16.12.24 הוגש תסקיר שני מטעם שירות המבחן. בגדר כך, עמדו עורכי התסקיר על החרדה שביטא הנאשם מגזר הדין, ועל כך שמשפחתו אינה מודעת להליך המתנהל נגדו, באופן הממחיש דפוסי הסתרה וטשטוש. עוד עמד השירות על תחושת תסכול שחש הנאשם נוכח רצונו של הכונס בהליך פשיטת הרגל בו הוא מצוי משנת 2015 להפסיק את ההליך בשל הרשעתו בפלילים. כן הצביע השירות על כך שגם כיום הנאשם אינו בוחן את התנהגותו באופן ביקורתי ומתקשה להבין כי בבסיס העבירות עומדים דפוסים בעיתיים בתחום המרמה. לדברי עורכי התסקיר, קיימים אצל הנאשם קשיים בולטים בלקיחת אחריות על ביצוע העבירות ואין ביטוי לשינוי בעמדותיו בהתייחסותו לביצוען. **נוכח עמדותיו של הנאשם, ומשעה שגם כיום לא נוצר פתח להתערבות טיפולית, חזר שירות המבחן על עמדתו כפי שהובאה בתסקיר הקודם ונמנע מלבוא בהמלצה שיקומית. בשל חומרת העבירות, המליץ השירות על הטלת ענישה מוחשית וקונקרטית שתבהיר לנאשם את חומרת התנהגותו.**

טענות הצדדים

11. לטענת המאשימה, בבצעו את העבירות נושא כתב האישום, פגע הנאשם בהכנסות המדינה ממסים, בשוויון בנשיאה בנטל המס ובאמון הציבור בשלטון. לדבריה, מספר העבירות, פרק הזמן הממושך שבו בוצעו, אופיין השיטתי המצביע על תכנון וכן גובה המס שהושמט, כל אלה משקפים פגיעה בעוצמה גבוהה בערכים המוגנים בעבירות המס ומצדיקים העמדה של מתחם העונש ההולם על טווח שבין 10 ל-24 חודשי מאסר. אשר לעונש בתוך המתחם, גורסת המאשימה כי יש לתת משקל מוגבל להודייתו של הנאשם שכן ניכר כי הלה לא נטל אחריות כנה על מעשיו, דבר הנלמד בין היתר מכך שלא ערך כל ניסיון להסרת המחדל. עוד טוענת היא כי יש להביא בחשבון את עברו הפלילי של הנאשם בעבירות מס, את עמדתו הבעייתית כלפי החוק, את ניסיונו לטשטש את ההליך ולהסתירו מבני משפחתו ואת התסקיר השלילי שנערך בעניינו מטעם שירות המבחן, המלמד כי הנאשם אינו בשל להליך שיקומי. בצד זה סבורה המאשימה כי לא נפל כל שיהוי בהתנהלות המאשימה וכי כתב האישום בפרשה זו, שהייתה מסועפת ורחבת היקף, הוגש בתוך פרק זמן סביר. בשקלול כל אלה, סבורה המאשימה כי יש למקם את עונשו של הנאשם באמצע המתחם, ולהעמידו על 17 חודשי מאסר בפועל, זאת בצד קנס בשיעור הנע בין 5 ל-10 אחוזים מסכום המחדל ומאסר על תנאי.

12. הנאשם טוען מנגד כי יש להסתפק בעניינו בעונש של עבודות שירות. בהקשר זה מצביע הנאשם על כך שעל יתר המעורבים בפרשה הוטלו 9 חודשי עבודות שירות, אף שאחד מהם כלל לא הסיר את מחדלו, והשני הסיר את המחדל בפרשה אחרת, ולא בזו המשותפת לו ולנאשם. עוד מצביע הנאשם על השיהוי שנפל בהתנהלות המאשימה, שהגישה את כתב האישום בשנת 2021 אף שהאירועים בוצעו עוד בשנת 2017. לדבריו, בניגוד לנטען, אין לו עבר פלילי (למעט בעבירת החזקת סכין) שכן בעת ביצוע המעשים נושא פרשה זו, הוא טרם הועמד לדין בגין האירוע הקודם. כן טוען הנאשם כי אילו ידע על הכוונה להעמידו לדין בגין פרשה זו בעת ניהול ההליך בגין הפרשה הקודמת, היה מבקש לאחד את התיקים ולדון בהם במשותף. בצד זה מצביע הנאשם על כך שהודה בהזדמנות הראשונה, לקח אחריות וחסך בזמן שיפוטי. לדבריו, יש לדחות את האמור בתסקיר שירות המבחן, שכן המסקנה העולה ממנו, שלפיה הוא בעל דפוסים מרמתיים אינה מתיישבת עם העובדה שמאז

2017 לא נפתחו נגדו תיקים פליליים חדשים. על יסוד כל האמור, סבור הנאשם כי יש להעמיד את מתחם העונש ההולם על טווח שבין 9 ל-18 חודשי מאסר ולמקם את עונשו בתחתית המתחם, כך שיוטלו עליו 9 חודשי עבודות שירות.

דין והכרעה

13. כאמור, במסגרת ההסדר הסכימו הצדדים כי המאשימה תטען לעונש של עד 17 חודשי מאסר, והנאשם לא יהיה מוגבל בטיעונו. נבחן עתה, אפוא, את העונש ההולם, בהתאם לאמות המידה של תיקון 113 לחוק העונשין - הבניית שיקול הדעת בענישה.

מספר האירועים

14. בענייננו, מעשי הנאשם בוצעו כולם במסגרת פעילותו העסקית; הם משקפים דפוס חוזר, קירבה במאפייניהם ואחדות במטרותיהם; והיו כולם חלק ממהלך מתמשך ורציף אחד, מתכנית עבריינית אחת וממסכת עבריינית אחת של התחמקות מתשלום מע"מ. במובן זה ניתן לומר כי מתקיים קשר ענייני הדוק בין המעשים, המצדיק את סיווגם כאירוע אחד (ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014)). נוסף על כך, לא זו בלבד שאין לומר שסיווגם של המעשים לאירוע אחד לא ייתן ביטוי הולם לכל מעשה או יביא להיבלעותו (שהרי עבירות מעין אלה מתאפיינות לא אחת בריבוי מעשים הנפרשים על פני זמן), אלא שחלוקה לאירועים אף עלולה להביא לסרבול ולחוסר יעילות, נוכח הצורך לקבוע מספר מתחמים רב (ע"פ 1261/15 דלאל נ' מדינת ישראל (3.9.2015)). ממילא, גם כשנקבע שריבוי מעשים יסווג כאירוע אחד, אין משמעות הדבר כי בעת קביעת המתחם לא יינתן משקל למספר הפעולות שהרכיבוהו, למשכן, לפרקי הזמן ביניהם, לתכליתן ולאינטרסים המוגנים שנפגעו בעקבותיהן (ראו והשוו ע"פ 7952/15 מדינת ישראל נ' שץ, פס' 46 (15.2.2016); ע"פ 9668/16 אלו נ' מדינת ישראל, פס' 12 (11.2.2018); ע"פ 8146/16 אנטילי נ' מדינת ישראל, פס' 15 (6.2.2018)). אתייחס למעשים השונים מושא כתב האיטום כאירוע אחד, אפוא.

קביעת מתחם העונש ההולם

15. כידוע מתחם העונש ההולם נקבע על יסוד ארבעה שיקולים: הערכים המוגנים שנפגעו עקב מעשי הנאשם; עוצמת הפגיעה; מדיניות הענישה הנוהגת והנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

16. הנאשם בענייננו הורשע בשורת עבירות לפי חוק מע"מ שנועדו להביא להתחמקות או השתמטות מתשלום מס. בתי המשפט עמדו פעמים רבות על חומרתן הרבה של עבירות המס, על פגיעתן הישירה בקופה הציבורית ופגיעתן העקיפה בכיסו של האזרח, ועל חתירתן תחת ערך השוויון, שלטון החוק, הסולידאריות החברתית והלכידות (רע"פ 977/13 אודיז נ' מדינת ישראל (20.2.2013) (להלן: עניין **אודיז**)). כשם ציין בית המשפט ברע"פ 512/04 אבו עביד נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (15.4.2004) -

בית-משפט זה חזר והדגיש לאורך השנים את החומרה שבה יש להתייחס לעבריינות כלכלית, ועבריינות מס בכלל זה, נוכח תוצאותיה ההרסניות למשק ולכלכלה ולמרקם החברתי, ופגיעתה הקשה בערך השוויון בנשיאת נטל חובות המס הנדרש לצורך מימון צרכיה של החברה ופעילותן התקינה של הרשויות הציבוריות. העבריינות הכלכלית, ועבריינות המס בכללה, איננה מסתכמת אך בגריעת כספים מקופת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה לנשיאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסיפוק צורכי החברה, ובתשתית האמון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס - פגיעה הנעשית לרוב באמצעי מרמה מתוחכמים, קשים לאיתור".

17. **עוצמת הפגיעה בערכים מוגנים אלה בנסיבות המקרה דנן אינה מצויה ברף הנמוך.** מעבר לכך שהעבירות שבהן הורשע הנאשם הן מהחמורות שבעבירות המע"מ, יש לתת את הדעת, בין היתר להיקף המס שלא שולם - המגיע כדי סך של כ-961,000 ₪; **לפרק הזמן** בן השבעה החודשים שבו בוצעו העבירות; לעובדה שהעבירות בוצעו **בצוותא חדא** עם אחרים, דבר שמצביע על אופיין השיטתי ומגדיל את סיכויי הצלחתן; וכן לעובדה שהחשבוניות הוצאו **לארבעה עוסקים שונים.**

18. אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, הרי שלגבי אלה יש לתת את הדעת בענייננו **לתכנון** שקדם לביצוע העבירה - דבר הנלמד מאופיים הסדור, המוסווה והשיטתי של המעשים; **למניע הכלכלי** שעמד ביסודם - שכן חזקה כי עבירות מעין אלה נעשות מתוך בצע כסף, ולא ממצוקה אישית כלשהי, והנאשם אף הודה בכך במפורש במסגרת כתב האישום המתוקן (סעיף 6); וכן **לגובה הנזק** לקופה הציבורית שנגרם בעטיים של מעשי הנאשם, בשים לב להיקף הנרחב של השמטת המס.

19. רכיב רביעי שיש להביאו בחשבון בעת קביעת מתחם העונש ההולם הוא מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות מעין אלה. לעניין זה אסקור כמה מפסקי הדין שהוצגו על-ידי הצדדים בטיעונם:

· ברע"פ 7851/13 **עודה נ' מדינת ישראל** (3.9.2015) (להלן: עניין **עודה**), הורשע הנאשם, לאחר ניהול הוכחות, ב-7 עבירות לפי סעיף 117(ב)(8) לחוק מע"מ. סכום המס הכולל שהושמט במסגרת העבירות עמד על 516,516 ₪, והמחדל הוסר בשלב מתקדם. בית המשפט קבע מתחם עונש הולם שנע בין 9 ל-24 חודשים, והעמיד את עונשו של הנאשם, שנעדר עבר פלילי, לאחר ערעור, על 15 חודשי מאסר בצד קנס בסך 42,000 ₪.

· ברע"פ 5442/14 **חברת יגונה בע"מ נ' מדינת ישראל** (4.9.2014) הורשע הנאשם, לאחר ניהול הוכחות, ב-9 עבירות לפי סעיף 117(ב)(5); ב-6 עבירות לפי סעיף 117(ב)(7); וב-2 עבירות לפי סעיף 117(ב)(1). סכום המס הכולל שהושמט במסגרת העבירות עמד על 674,092 ₪ והמחדל לא הוסר. בית המשפט העמיד את

מתחם העונש ההולם על טווח שבין 10 ל-24 חודשי מאסר וגזר על הנאשם, שלו עבר פלילי בעבירות מס, 18 חודשי מאסר בפועל בצד קנס בסך 50,000 ש"ח, זאת בין היתר גם בשים לב לחלוף הזמן, לנסיבותיו האישיות ולשיקום שעבר.

· ברע"פ 8471/16 ערמין נ' מדינת ישראל (15.11.2016) הורשע הנאשם, לאחר ניהול הוכחות, ב-23 עבירות לפי סעיף 117(ב)(5) ביחד עם סעיף 117(ב)(2) וסעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ. סכום המס הכולל שהושמט במסגרת העבירות עמד על 549,392 ₪ והמחדל לא הוסר. בית המשפט העמיד את מתחם העונש ההולם על טווח שבין 10 ל-24 חודשי מאסר, וגזר על הנאשם, שנעדר עבר פלילי, לאחר ערעור, 16 חודשי מאסר בפועל וקנס של 100,000 ₪.

· ברע"פ 9952/17 אדעיס נ' מדינת ישראל, הורשע הנאשם, לאחר ניהול הוכחות, ב-70 עבירות לפי סעיף 117(א)(5) וב-70 עבירות לפי סעיף 117(3) ו-(8) ביחד עם סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ. סכום המס הכולל שהושמט במסגרת העבירות עמד על 693,336 ₪ והמחדל לא הוסר. בית המשפט העמיד את מתחם העונש ההולם על טווח שבין 8 ל-24 חודשי מאסר, וגזר על הנאשם, שנעדר עבר פלילי, 21 חודשי מאסר בפועל וקנס של 130,000 ₪.

· בעפ"ג (מח' מר') 3687-09-18 אבו עאמר נ' מדינת ישראל (2.7.2019) הורשע הנאשם, לפי הודאתו, ב-27 עבירות לפי סעיף 117(ב)(5) ובעבירה לפי סעיף 117(ב)(6) לחוק מע"מ. סכום המס הכולל שהושמט במסגרת העבירות עמד על 629,540 ₪ והמחדל לא הוסר. בית המשפט העמיד את מתחם העונש ההולם על טווח שבין 8 ל-24 חודשי מאסר, וגזר על הנאשם, שנעדר עבר פלילי, 12 חודשי מאסר בפועל וקנס של 20,000 ₪, בין היתר גם נוכח מצבו הבריאותי והכלכלי.

· ברע"פ 8100/18 אבו נג'מה נ' מדינת ישראל (15.11.2018) הורשע הנאשם, לפי הודאתו, ב-17 עבירות לפי סעיף 117(ב)(5) ביחס עם סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ כן ב-5 עבירות לפי פקודת הכנסה. סך המס שהושמט עמד על 474,785 ₪ והמחדל לא הוסר. בית המשפט הטיל על הנאשם, נעדר עבר פלילי, לאחר ערעור, 14 חודשי מאסר בפועל, בין היתר גם בשים לב לנסיבותיו המשפחתיות המיוחדות, וכן קנס בסך 30,000 ₪.

· בת"פ (של' פ"ת) 75110-12-20 רשות המסים נ' דסוקי (4.12.2024) הפיץ הנאשם ביחד עם אחרים, 19 מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס מבלי שעשו או התחייבות לעשות עסקאות, והכול במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק ממס. בגין מעשים אלה הוא הורשע, לפי הודאתו, ב-19 עבירות לפי סעיף 117(ב)(1) לחוק מע"מ. סכום המע"מ הכולל שהושמט עמד על 2,388,230 ₪. בית המשפט נתן משקל רב לחלוף זמן בן תשע השנים בין ביצוע העבירה ועד לגזר הדין (ולשיהוי בן 5 השנים ממועד העבירות ועד להגשת כתב האישום) וכן להסרת המחדל החלקית של הנאשם. בסופו

של דבר הטיל בית המשפט על הנאשם עונש של תשעה חודשי עבודות שירות וקנס של 15,000 ₪. יצוין כי על גזר הדין הוגש ערעור שטרם נדון.

· בע"פ (מח' מר') 57577-02-19 **ילדרים נ' מדינת ישראל** (23.12.2019) הורשע הנאשם, לאחר ניהול הוכחות, בין היתר, ב-15 עבירות לפי סעיף 117(ב)(5) לחוק מע"מ ולפי סעיף 117(ב)(8) לחוק זה בד בבד עם עבירות לפי פקודת מס הכנסה. סכום המע"מ הכולל שהושמט עמד על 491,459 ₪. המחדל לא הוסר. בית המשפט נתן משקל רב לחלוף הזמן בן תשע השנים בין ביצוע העבירה לבין גזר הדין (ולשיהוי בן כ-7 שנים ממועד העבירות ועד להגשת כתב האישום) וכן לפגמים שנפלו בחקירה; והטיל על הנאשם, לאחר ערעור, עונש של תשעה חודשי עבודות שירות, וקנס בסך 120,000 ₪.

20. אכן, כל מקרה ונסיבותיו, וכל נאשם ונסיבותיו. אזכיר גם כי מדיניות הענישה היא רק אחד השיקולים הנשקלים בעת קביעת המתחם, ואין זהות בינה לבין מתחם העונש ההולם (ראו למשל ע"פ 322/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (9.10.2016)). מכל מקום, מסגרת הענישה העולה מן המקרים שהוצגו, וממקרים נוספים, תובא בחשבון ותשוקף, בד בבד עם השיקולים הנוספים שהוצגו, בעת קביעת המתחם.

21. בשקלול האמור, בשים לב לסכום המס שהושמט, למשך הזמן, לאופי המתוכנן והשיטתי של המעשים, למדיניות הענישה וליתר הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, **מצאתי להעמיד את מתחם הענישה על טווח שבין 10 ל-24 חודשי מאסר.**

קביעת העונש בתוך המתחם

22. אעמוד עתה על מספר נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, שיש בהן כדי להשפיע על קביעת העונש בתוככי המתחם.

הודאת הנאשם בכתב האישום המתוקן

23. הנאשם הודה בעבירות שיוחסו לו. כידוע, להודייתו של הנאשם חשיבות, הן במישור היעילות, החיסכון בזמן שיפוטי והשגת תוצאה מהירה; הן במובן זה שיש בהודייתו משום הפנמת חומרת המעשה, הבנת הפסול שבו ונכונות לשלם את המחיר, וכן בסיס להנחה כי הוא לא ישוב לבצע את מעשיו בעתיד. ברם, המשקל שיינתן להודאה עשוי להשתנות שכן לא כל הודאה משקפת הפנה וחרטה אותנטיים, ובעת בחינתה יש לברר אם היא אכן ביטוי לנטילת אחריות (ראו ע"פ 1312/16 מדינת ישראל נ' מטר, פסקה 14 (16.11.2016)). בעת הערכת משקל ההודאה בענייננו, יש לתת את הדעת לשלושה נתונים מרכזיים: ראשית, כאמור, חודשים רבים לאחר הודייתו בעבירה והרשעתו בה, ביקש הנאשם לחזור בו מהודייתו. אמנם בסופו של דבר חזר בו הנאשם מבקשה זו, ואולם הדבר הביא לעיכוב ממושך בשמיעת התיק ויש בו גם כדי להעמיד בספק את מידת הפנמתו

את המעשים שביצע ואת חרטתו ביחס להם. שנית, כפי שיפורט בהמשך, הנאשם נמנע מלהסיר את המחדל, אף בחלקו. הימנעות זו מקשה על קבלת הטענה בדבר הפנמת מעשיו, חרטה וקבלת אחריות. שלישית, כאמור, מתסקיר שירות המבחן עולה שגם כיום הנאשם אינו בוחן את התנהגותו באופן ביקורתי, מתקשה בלקיחת אחריות על העבירות ולא נצפה ביטוי לשינוי בעמדותיו בהתייחסותו לביצוען.

עבר פלילי

24. ביום 30.10.2019 הרשיע בית המשפט את הנאשם בעבירות לפי סעיפים 117(ב)(6) ו-117(ב)(8) לחוק מע"מ. זאת עקב השמטת 185 חשבוניות מס מהדוחות התקופתיים של חברה בניהולו למנהל מע"מ, שהמס הגלום בהן הוא בסך 628,847 ₪. בית המשפט נתן דעתו לנסיבות ביצוע העבירה, לסכום השמטת המס וכן להסרת חלק מן המחדל ולהיעדרו של עבר פלילי רלוונטי, והטיל עליו עונש של שמונה חודשי עבודות שירות בצד ענישה נלווית. העבירות הנוגעות לאותה פרשה בוצעו בשנים 2008-2010. כתב האישום הוגש בחודש אוקטובר 2017, לאחר השלמת ביצוען של העבירות נושא ענייננו. על יסוד זה טוען הנאשם כי בעת ביצוע העבירות שלפנינו, הוא טרם הועמד לדין בגין העבירות הקודמות, ומכאן שאין לראות באמור משום עבר פלילי.

25. לא מצאתי לקבל טענה זו. **אמנם, החומרה הגלומה בעובדה שנאשם שב לבצע עבירות לאחר שהועמד לדין והורשע בעבירות קודמות (נתון שאינו מתקיים בענייננו), משקפת חלק מן הטעמים המצדיקים החמרה בענישתו של מי שלו עבר פלילי.** אכן, מי ששב לבצע עבירות אף שכבר "נכווה" באמצעי אכיפה, משמיע במעשיו כי מורא הדין אינו שורה עליו וכי אין באמצעים (המקלים) שננקטו בעניינו כדי להרתיעו, באופן המחייב אמצעים מכבידים יותר. העובדה שהנאשם בענייננו ביצע את העבירות קודם שהועמד לדין (כשלעניין זה לא הוצגו נתונים לגבי מועד חקירתו) מאיינת את משקלו של טעם זה. **ואולם החומרה הגלומה בעבר הפלילי אינה נובעת רק מהסבר זה, אלא גם מן העובדה שיש בדבר כדי ללמד שמעשיו של הנאשם אינם מקריים, אינם גחמה של רגע ואינם חריג שאינו משקף את התנהגותו אלא דפוס נהג.** אכן, אין דינו של מי שחזר על אותם מעשים פעם אחר פעם כדינו של מי שנכשל אך פעם אחת. הדבר מלמד על יישוב דעת, על מודעות ועל הבנה ברורה של מעשי הנאשם, ויש בו גם כדי להגביר את החשש כי נאשם שכזה עלול לשוב ולבצע עבירות גם בעתיד.

26. בהקשר זה, **אין לטעמי מקום לשעות לטענת הנאשם כי לו ידע על התיק דנן קודם לכן היה עותר לאיחוד תיק זה עם התיק הקודם ולדין בהם במשותף באופן שהיה מבטל את הטענה לעבר פלילי.** ראשית, במצב שכזה, היה סכום המס שהושמט במסגרת העבירות יותר מכפול וקיימת לפחות אפשרות כי העונש שהיה מוטל על הנאשם בגין שני התיקים היה משקלל נתון זה ומשכך היה גבוה יותר וכולל רכיב של מאסר בפועל. שנית, אף בהיעדר עבר פלילי, במצב שבו העבירה שבה מדובר אינה בבחינת מעשה בודד או מעידה חד פעמית, אלא מעשים שנעשו לאורך תקופה שאינה קצרה (במקרה זה, בפער של שנים לא מעטות ביניהן), הדבר הופך שקול, ולו בקירוב, לקיומו של עבר פלילי, שהרי שוב אין מדובר בקפריזה מקרית אלא במהלך ממושך ומחושב (ראו 966/19 פלוני נ' **מדינת ישראל**, פסקה 16 (29.1.2020); ע"פ 7307/18 פלוני נ' **מדינת ישראל**, פסקה 23 (11.11.2019)).

הסרת המחדל

27. הנאשם בעניינו **נמנע מלהסיר את מחדלו, ולא השיב את כספי המס מושא החשבוניות הפיקטיביות**. כידוע, אף שאין לומר שהסרת מחדל מאיננת לחלוטין את חומרת העבירה או שוללת את תוצאותיה, יש לה משמעות בלתי מבוטלת לעניין הענישה, ויש בה כדי להצביע על חרטה ולהביא לתיקון הנזק הכלכלי מביצוע העבירות. הימנעות מהסרת מחדל, לעומת זאת, משמעותה כי הנזק לקופת המדינה נותר על כנו, והיא משקפת הפנמה ונטילת אחריות מוגבלות, שעיקרן בדיבורים אך לא במעשים (עניין **עודה**). להימנעות הנאשם מהסרת המחדל יש לתת משקל ממשי לחומרה בתוך מתחם הענישה.

אחידות הענישה

28. לבד מן הנאשם הועמדו לדין בפרשה שלפנינו, בכתבי אישום נפרדים, שני מעורבים נוספים:

29. האחד, **מישאל מלכה**, הורשע בת"פ 1692-11-21 בכך שביחד עם אחרים הוציא 37 מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס לעוסקים שונים, מבלי שעשה או התכוון לעשות את העסקאות שלגביהם הוצאו המסמכים כאמור, שהמע"מ הגלום בהם הוא בסך 655,206 ₪. כתב אישום זה צורף לכתב אישום נוסף בפרשה נפרדת (ת"פ 65046-06-20) שבמסגרתה הורשע הנאשם בכך שקיבל 19 חשבוניות מס שהוצאו על ידי עוסקים וכלל אותן בספרי הנהלת החשבונות שלו, מבלי שעשה או התחייב לעשות את העסקאות שלגביהן הוצאו, והכול במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס. כן ניכה הנאשם את מס התשומות הגלום בחשבוניות. מס התשומות הכולל שהיה גלום בחשבוניות עמד על כ- 1.18 מיליון ₪. בית המשפט העניק משקל ממשי לכך ש"עד למועד זה הנאשם פרע את מרביתו המכרעת של חוב מס התשומות ולצורך כך מכר נכסים שהיו בבעלותו, אשר מן הסתם היו אמורים להבטיח את עתידו ועתיד משפחתו". לפי קביעת בית המשפט, "אין ספק כי פירעון חובות המס הנובעים למדינה מחשבוניות פיקטיביות, הינו נסיבה שיש בה כדי להשפיע באופן משמעותי על כלל היבטי הענישה ההולמת". על יסוד זה, כמו גם בשים לב להיעדרו של עבר פלילי, לחלוף הזמן, להודייתו של הנאשם בשלב מוקדם מאוד של ההליך ולמצבו הבריאותי, העמיד בית המשפט את עונשו של הנאשם על 9 חודשי עבודות שירות וענישה נלווית.

30. השני, **דוד סעדה**, הורשע בכך שבין ינואר לאוגוסט 2017 הוא הדפיס פנקסי חשבוניות על שם העוסק של יסמין דוד, בהנחייתו של הנאשם בעניינו, ומסר לו אותם. במעשיו אלה, אפשר סעדה והרשה לנאשם ולמישאל מלכה לעשות שימוש ב-80 חשבוניות שהופצו למספר עוסקים שונים, בסך כולל של כ-5 מיליון ₪, שהמע"מ הגלום בהן הוא 855,238 ₪ במטרה לסייע להם להתחמק מתשלום מס כדין. בית המשפט נתן דעתו להימנעותו של סעדה מהסרת המחדל ומנגד להיעדרו של עבר פלילי, והטיל על הנאשם 9 חודשי עבודות שירות וענישה נלווית.

31. לטענת הנאשם, יש לגזור את העונש שיוטל עליו מן הענישה שהוטלה על שני שותפיו, מלכה

וסעדה. אכן, **עקרון אחידות הענישה הוא עקרון יסוד בשיטתנו**, שאחד מביטוייו הוא החובה לקיים יחס הולם בין עונשיהם של מעורבים שונים באותה פרשה, כך שמדרג הענישה ישקף את חלקו היחסי של כל אחד מהמעורבים במעשים (ע"פ 4762/22 כנפו נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (15.8.2023)). ואולם כפי שנקבע לא אחת, **עיקרון אחידות הענישה אינו חזות הכול, ואינו כלל "מתמטי" המחייב גזירת עונש שווה לנאשמים שהורשעו באותה פרשה** (ע"פ 5814/14 עספור נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (14.6.2015)). בצד חשיבותו של כלל זה, על עקרון אחידות הענישה לבוא לכלל פשרה עם עקרונות אחרים. כך, לצד השאיפה להגשים באופן מיטבי את עקרון אחידות הענישה, ראוי לעשות זאת מבלי לגרוע מהמשקל שיש לייחס לנסיבות הקונקרטיות של הנאשם העומד לדין, המשמשות שיקולים לקולה ולחומרה, בהתאם לעיקרון הענישה האינדיבידואלית (ראו ע"פ 1462/23 סאלחי נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (3.7.2024); ע"פ 6527/23 מדחת נ' מדינת ישראל (12.1.2025)).

32. בענייננו, בצד המאפיינים המשותפים שחולק הנאשם עם שני המעורבים הנוספים, קיימים מספר הבדלים משמעותיים. ראשית, בשונה ממלכה שהסיר את רובו ככולו של המחדל, ואף עשה מאמץ מיוחד כדי לעשות זאת, הנאשם בענייננו לא הסיר את המחדל, ולו בחלקו. כאמור, לדבר יש משמעות הן כאקט של הפנמה וכביטוי לחרטה, הן כמעשה המפחית מעוצמת הנזק לקופת המדינה שנגרם עקב עבירות המס. בית המשפט נתן משקל משמעותי לשיקול זה, והקל בעונשו של הנאשם במידה רבה בעטיו. בהקשר זה, לא מצאתי להידרש לטענת הנאשם כי המחדל שהסיר מלכה נוגע לפרשה אחרת, ולא לפרשה שלפנינו, שכן זו לא נתמכה בדבר ואינה מוצאת כל ביטוי בגזר דינו. שנית, בשונה מסעדה (שכמו הנאשם, אף הוא לא הסיר את המחדל), לנאשם בענייננו קיים עבר פלילי בעבירות דומות. הבחנות אלה מצדיקות פערים מסוימים בין עניינם של מלכה וסעדה לבין עניינו של הנאשם בענייננו. נוסף על כך, ואף מעבר להבחנות האמורות, נוכח חומרת מעשי הנאשם עליה עמדנו לעיל, ויתר הנסיבות המשפיעות על תנועה בתוך מתחם הענישה, איני סבור כי האינטרס הציבורי יבוא על סיפוקו וכי ניתן להגשים את תכליות הענישה בענייננו באמצעות ענישה של עבודות שירות.

הרתעת היחיד והרבים

33. בהתאם לסעיפים 140 ו-140 לחוק העונשין, על בית המשפט לשקול בתוככי המתחם גם את קיומו של "סיכוי של ממש שהטלת עונש מסוים תביא" להרתעת היחיד ולהרתעת הרבים. אף שמשקלו של שיקול זה נחלש בשנים האחרונות, בין היתר על רקע מחקרים שהטילו ספק ביכולתה של הענישה - ובפרט של עונש המאסר, לכוון את התנהגותו של הפרט, הרי שכשמדובר בעבירות כלכליות, עשויה ענישה מחמירה לשמש גורם מרתיע, נוכח המניעים העומדים פעמים רבות ביסוד עבירות שכאלה, שהם תועלתניים ורציונאליים באופיים ואינם תוצאה של גחמה של רגע (ראו ע"פ 7068/06 מדינת ישראל נ' אריאל הנדסת חשמל רמזורים ובקרה בע"מ, פסקה 14 (31.5.2007); ע"פ 1656/16 דוידוביץ' נ' מדינת ישראל, פסקאות 105-98 (20.3.2017)). גם בענייננו ביצע הנאשם את עבירות המס, שהיו מתוכננות וסדורות, מתוך שיקול רציונאלי של הימנעות מתשלום. השיקול של הרתעת הנאשם כאן ושל הרתעת החברה בכללותה, יובא אף הוא בחשבון, אפוא, בעת

קביעת העונש בתוך המתחם.

שיקום

34. כידוע, שיקולי שיקום עשויים להשפיע על העונש הנגזר בתוככי המתחם, ובמקרים המתאימים שבהם ניכר מאמץ ממשי מצד הנאשם לטפל בסיבות שהביאוהו לסטות מדרך הישר ולהימנע מחזרה על מעשים אלה בעתיד, אף להביא לחריגה ממנו (סעיף 40ד לחוק העונשין; ע"פ 1229/19 סלומינסקי נ' מדינת ישראל (1.7.2019); ע"פ 5626/14 לנקין נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (2.8.2015)). הנאשם בענייננו נבדק על-ידי שירות המבחן בשתי הזדמנויות שונות, בפער זמן משמעותי ביניהן. בשני המקרים דבק שירות המבחן במסקנה כי הנאשם מתקשה לקחת אחריות על ביצוע העבירות ולערוך ולו התבוננות פנימית ראשונית על דפוסיו המרמתיים. עוד התרשם השירות כי הנאשם מתקשה להתייחס לבעייתיות במצבו ולהצביע על צרכיו הטיפולים. על רקע זה סבר השירות כי לא קיים פתח להתערבות טיפולית והמליץ על הטלת ענישה מוחשית וקונקרטי. לא מצאתי בסיס לסטות ממסקנת שירות המבחן, שנערכה לאחר בחינה מקיפה וכפולה, ונסמכה על תשתית מקצועית מנומקת היטב.

חלופי הזמן

35. העבירות בענייננו בוצעו עד לחודש אוגוסט 2017. כתב האישום הוגש בחודש נובמבר 2021 למעלה מ-4 שנים לאחר מכן. בתום הדיון הוריתי למאשימה לפרט השתלשלות העניינים ולהבהיר את הרקע לחלופי הזמן הממושך ממועד ביצוע העבירות ועד להגשת כתב האישום. בהודעתה מיום 31.12.2024 עמדה המאשימה בפירוט על שלבי החקירה וצירפה רשימה הכוללת תאריכים של הפעולות שבוצעו לשם תמיכה בטענותיה. לדבריה, ביום 20.8.2017 נחקרה יסמין דוד במשרד מע"מ האזורי בו הייתה רשומה כעוסק מורשה, וזאת במסגרת הליך ביקורת שעיקרו בירור מדוע קיימות התראות חריגות בעוסק המורשה על שמה. בעקבות חקירתה, יזם בן זוגה, דוד סעדה, את הגעתו לחקירה, הודה בעבירות ובהתאם לממצאים שעלו הוחלט כי יש להעביר את התיק למחלקת חקירות של מע"מ כדי לבחון אותו במישור הפלילי. בתוך כך התקבלו מטעמו של סעדה מסמכים שונים וכן הקלטות שעובדו ונותחו. בהמשך לכך, נחקרו בעלי העסקים והחברות השונים שקיזזו בספרם חשבוניות על שם דוד יסמין. החומרים הרבים שהצטברו בעקבות חריגות אלה, שחייבו ביצוע פעולות שונות לרבות הוצאת צווים וכיו"ב, הולידו בחודש אוקטובר 2019 את פתיחת תיק החקירה נגד הנאשם, עת שהלה נחקר באזהרה בפרשה. החקירה בוצעה לאחר קבלת אישור על כך מאת הפרקליטות בשלהי שנת 2018, והעיכוב בקיומה נבע מקושי באיתור הנאשם. יצוין כי בתגובה לאמור טען ב"כ הנאשם כי לא היה כל קושי לאתר את הנאשם באמצעותו; כי בניגוד לנטען, אין מדובר בחקירה כה נרחבת; וכי המידע על חלקו של הנאשם היה מצוי בידי גופי החקירה עוד בשנת 2017 ולא הייתה סיבה להתחיל בחקירה בשלב כה מאוחר.

36. אכן, עונש הניתן זמן רב לאחר ביצוע העבירה **מאבד במידת מה מכוחו המרתיע, מחליש את הטעם החברתי שבמיצוי הדין ומביא עמו טעם של מחילה והקלה**. בצד זה, יש לתת את הדעת **לעינוי הדין** שנגרם לנאשם הממתין זמן רב להכרעת הדין בעניינו כש"חרב הדין מתהפכת מעל

לראשו" (ע"פ 2103/07 הורוביץ נ' מדינת ישראל, פסקה 334 (31.12.2008) (להלן: עניין הורוביץ); רע"פ 11476/04 מדינת ישראל נ' דסק"ש, פסקה 28 (14.4.2010)). עיון בפירוט פעולות החקירה בענייננו מלמד כי החקירה **לא התקדמה בקצב משביע רצון**, ובפועל נדרש חלף זמן ממושך עד שהחלה החקירה בענייניו של הנאשם ובהמשך עד שהוגש כתב האישום.

37. ברם, כידוע, חלוף הזמן נקבע בדין כנסיבה **שאינה מאפשרת סטייה ממתחם העונש ההולם** אלא רק תנועה בתוכו, מכוח סעיף 40יא(10) לחוק העונשין. כשם שצוין בע"פ 3380/16 **נאמן נ' מ"י** (להלן: עניין **נאמן**), "חלוף הזמן אינו רלוונטי לקביעת מתחם הענישה עצמו אלא אך לקביעת העונש בתוך המתחם" (פס' 10). דברים דומים נאמרו על-ידי כב' השופט כבוב בת"פ (מח' ת"א) 44959-08-14 **מדינת ישראל נ' רובינסון** (13.7.2016): "קשה לדמות כיצד... הפגיעה שנגרמה לנאשמים בשל חלוף הזמן הרב בין תחילת החקירה ועד הגשת כתב האישום, מהווה נסיבה הקשורה בביצוע העבירה. על כן, בהתאם לקביעות החוק, אין להתחשב בנסיבה זו בקביעת מתחם הענישה עצמו. חיזוק למסקנה זו מצאתי אף בקביעת המחוקק כי התנהגות רשויות האכיפה וחלוף הזמן מהוות נסיבות הרלוונטיות לגזירת העונש בתוך מתחם העונש ההולם" (פס' 101).

38. אמנם, **במקרים חריגים עשוי בית המשפט לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל חלוף זמן חריג ויוצא דופן העולה כדי הגנה מן הצדק** (ראו למשל ע"פ 7621/14 **גוטסדינר נ' מדינת ישראל** (1.3.2017)). הדבר אף קיבל ביטוי בהצעת חוק תיקון 128 לחוק העונשין (שביקשה להכניס תיקונים בתיקון 113 לחוק העונשין), שבה הוצע להוסיף את סעיף 40יא1 ולכתוב בו כי "על אף האמור בסעיף 40יא, רשאי בית המשפט לקבוע את עונשו של הנאשם בחריגה ממתחם העונש ההולם, אם מצא כי מתקיימת נסיבה מיוחדת ויוצאת דופן שאינה קשורה בביצוע העבירה, מהנסיבות כמפורט להלן, המצדיקה חריגה ממתחם העונש ההולם כדי למנוע עיוות דין (...)" (4) חלף פרק זמן ארוך במיוחד מעת ביצוע העבירה". עם זאת, כפי שניתן לראות, מציע הצעת החוק נקט לשון זהירה ביותר, וקבע כי **ניתן לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל חלוף הזמן רק בהתקיים נסיבה "מיוחדת ויוצאת דופן" ובאופן ספציפי כי מדובר בפרק זמן "ארוך במיוחד"**. דברים ברוח זו אף נאמרו בעניין **נאמן**, עת ביקשה ההגנה להסתמך על האמור בתיקון 128 לשם חריגה מן המתחם. בית המשפט קבע כי -

אין גם ממש בניסיון המערער להסתמך על הצעת חוק תיקון 128 לחוק העונשין. הצעת חוק זו מבקשת להסמיק את בית המשפט לסטות ממתחם הענישה שקבע בין היתר בשל כך ש"חלף פרק זמן ארוך במיוחד מעת ביצוע העבירה". הצעת חוק זו, שהוגשה לכנסת ביוני 2016, טרם זכתה לאישור המחוקק, וממילא אינה בגדר הדין החל. יתרה מזו, מדובר בסמכות שבשיקול דעת בית המשפט אשר רשאי לסטות מהמתחם מהעילה האמורה (ועילות אחרות המנויות בהצעה) אם מצא כי מדובר ב"נסיבה מיוחדת ויוצאת דופן" בגדר הנ"ל המצדיקה סטייה מהמתחם "כדי למנוע עיוות דין". אכן, חומרת המעשים והעבירות שביצע המערער מחייבת כי ירצה עונש של מספר שנות מאסר, ואין בחלוף הזמן מאז בוצעו העבירות כדי לשנות זאת; זאת בהתחשב במורכבות העבירות ובצורך בעריכת חיקורי דין בחו"ל ובעובדה כי גם

למערער הייתה תרומה להימשכות ההליכים בעניינו (פס' 12).

39. אכן, חלוף הזמן בעניינו הוא בעל משמעות בלתי מבוטלת. הדברים תקפים הן בכל הנוגע להתנהלות גופי האכיפה, שהגישו את כתב האישום רק בנובמבר 2021, אף שחקירת הנאשם נערכה עוד בשלהי 2019 והמידע על מעורבותו נודע בשלב מוקדם יותר (כשאף לשיטת המאשימה הוא היה ידוע עוד בשלהי 2018); הן בנוגע לחלוף הזמן האובייקטיבי, בין מועד ביצוע העבירות בשנת 2017 ועד מועד גזירת הדין בראשית שנת 2025.

40. ואולם בעת הערכת חלוף הזמן יש לתת את הדעת למספר היבטים: ראשית, במסגרת ביצוע העבירות **נקט הנאשם פעולות הסתרה ועורמה**, ובין היתר הוציא חשבוניות מס על שם העוסק "דוד יסמין" והנפיק חשבוניות פיקטיביות. על רקע זה, כפי שציינה המאשימה, נדרש פרק זמן עד שניתן היה להתחקות אחר חלקו המדויק והבשילה העת לחקירתו. כפי שצוין בעניין **נאמן**, בנסיבות שבהן "חקירתו של המערער ארכה זמן רב גם כתוצאה ממידת העורמה בה פעל" (פס' 5), יש בדבר כדי למתן את משמעות חלוף הזמן. שנית, **חלק מחלוף הזמן בעניינו, גם אם לא עיקרו, מונח לפתחו של הנאשם**. כך, לא נסתרה טענת המאשימה, כי מרגע שהנאשם נדרש לחקירה היא נזקקה לפרק זמן ממושך לשם איתורו. לכך יש להוסיף כי בקשת הנאשם לחזור בו מהודאתו שהוגשה בחודש מרץ 2024 ושללאחר מכן הוא חזר בו ממנה, והעובדה שבהמשך לבקשה זו נשלח הנאשם לקבלת תסקיר נוסף שבו חזר שירות המבחן על מסקנתו מתסקירו הקודם, הביאו אף הן לעיכוב לא קצר בשמיעת התיק. כידוע, "יש מקום להתחשבות בחלוף הזמן ובהתארכות ההליכים עת בא בית המשפט לשקול את העונש שראוי כי יושת על נאשם, וזאת כל עוד לא צעדיו של הנאשם עצמו הם שגרמו לעיכובים בניהול ההליך המשפטי בעניינו" (ראו ע"פ 5822/08 טרייטל נגד מדינת ישראל (12.3.2009)). שלישית, בעת הערכת חלוף הזמן יש לתת את הדעת לטענת המאשימה, שלא נסתרה, לפיה **חקירת הנאשם היא חלק מחקירה רחבת היקף ומרובת חומר שנדרש זמן לשם פיצוחה ולשם השלמת החקירה בעניינה**. כפי שצוין בית המשפט בעניין **הורוביץ** -

הניסיון מלמד כי בתיקים כלכליים מורכבים ורבי היקף, מעין זה הנוכחי, אורך לעיתים המשפט זמן רב יותר מתיקים אחרים, הן בשל היקפי החומר, הן בשל מורכבות השאלות. במצב דברים זה ברי כי ככל שההליך התנהל בקצב סביר, שומה על הצדדים להניח כהנחת יסוד כי גם אם בירור המשפט יארך זמן, ייגזר לנאשם, ככל ששורשע, העונש ההולם את מעשיו ועונה על תכליות הענישה. מבחינה זו יש ממש בדברי בית המשפט המחוזי כי גם על העבריינים בעבירות אלה לדעת כי העונש, גם אם יגיע באיחור - יגיע (פסקה 337).

41. בשקלול האמור, מצאתי כי הגם **שיש לתת משקל משמעותי לחלוף הזמן מביצוע העבירות, אין מדובר במקרה חריג ויוצא דופן המצדיק חריגה מן המתחם, ונוכח חומרת המעשים ושיקולי הרתעה, יש להטיל על הנאשם עונש של מאסר מאחורי סורג ובריח**.

סיכום - העונש בתוככי מתחם הענישה

42. לאחר שהבאתי בחשבון את מכלול השיקולים לקולה ולחומרה - הודייתו של הנאשם וחלוף הזמן מזה, וכן עברו הפלילי, אי הסרת המחדל ותסקירו השלילי המקום ספק במידת הפנמת המעשים מזה, **מצאתי להעמיד את העונש בחלקו התחתון של המתחם, גם אם לא בתחתיתו, ולגזור על הנאשם עונש מאסר של 11 חודשים.** יובהר כי בהיעדר חלוף הזמן, היה מקום להעמיד את העונש במקום גבוה יותר בתוך המתחם.

עונש הקנס

43. בהתאם להרשעתו, השמיט הנאשם מס בהיקף של כ-961,205 ₪, **מבלי שהסיר את מחדלו.** כידוע, **לעונש הקנס קיימת חשיבות מיוחדת כשעסקינן בעבירות כלכליות,** כגורם הרתעתי המבקש לאותת לנאשם כי הפשע אינו משתלם. בעבירות מס אף נקבע באופן ספציפי כי הטלת קנסות נמוכים, יש בה משום עידוד לעברייני מס פוטנציאליים (ע"פ 522/82 עזאם נ' מדינת ישראל, פ"ד לו(4) 411 (1982)). בהקשר זה, אין בהטלת עונש מאסר (בעבודות שירות או מאחורי סורג ובריח) כדי לאיין את הצורך בסנקציות בעלות אופי כלכלי (ע"פ 8465/15 בן זקן נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (12.9.2016)). בצד האמור, בהתאם לסעיף 40 לחוק העונשין, **בעת קביעת מתחם הקנס ההולם יש להביא בחשבון גם את מצבו הכלכלי של הנאשם.** הנאשם טען לפניי בהקשר זה כי הוא מצוי בהליך חדלות פירעון מזה שנים, אך לא הציג אסמכתאות שיתמכו בכך. מנגד, המאשימה לא חלקה על טענתו של הנאשם בהקשר זה ולא מצאתי לפקפק בכך. יוזכר בהקשר זה כי עצם הימצאו של נאשם בהליך חדלות פירעון אין בה כדי לאיין את הצורך בהטלת עונש קנס במקרים המתאימים, גם אם יש להתחשב בדבר בכל הנוגע לגובה הקנס (ראו עניין **אודיזי**; ראו והשוו בנוגע להטלת קנסות על חברות בחדלות פירעון, ע"פ 220/17 דנקנר נ' מדינת ישראל, פסקה 59 ואילך (29.8.2018)). אציין כי מלכתחילה עתירת המאשימה לקנס בשיעור הנע בין 5 ל-10 אחוזים מגובה המחדל, בנסיבות שבהן זה לא הוסר, אינה מצויה ברף הגבוה, ויש בה כדי לספק מענה חלקי בלבד לנזק לקופה הציבורית ומנגד לתועלת שצמחה לנאשם מן העבירה ולשיקולי הרתעה.

44. בנסיבת אלה, מצאתי לקבל את עתירת המאשימה בנוגע למתחם הקנס ההולם, להעמיד מתחם זה על טווח שבין **48,000 ל-96,000 ₪ ולהטיל על הנאשם, בשים לב למצבו הכלכלי, קנס של 48,000 ₪.**

סוף דבר

אני מטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. **11 חודשי מאסר בפועל.** לשם ריצוי מאסרו, יתייצב הנאשם ביום 21.4.2025 בבית מעצר הדרים עד השעה 10:00 או על פי החלטת שב"ס כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על הנאשם לתאם כניסה למאסר כולל האפשרות למיון מוקדם של שב"ס, טלפון 074-7831077.

ב.שישה חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, לבל יעבור הנאשם עבירות לפי פקודת הכנסה או לפי חוק מע"מ.
ג.קנס של 48,000 ₪ או 90 ימי מאסר תמורתו, שישולם בחמישה תשלומים שווים, הראשון שבהם ביום 21.4.2025 והבאים ב-21 בכל חודש.

ניתן היום, ז' שבט תשפ"ה, 05 פברואר 2025, בהעדר הצדדים.